

Oponentský posudek:

Jan Knittel, Český dvůr Ladislava Pohrobka, diplomní práce ÚČD FF UK Praha 2014, 135 ss. + přílohy, ved. práce prof. PhDr. Lenka Bobková, CSc.

Práce se věnuje tématu, které v poslední době přitahuje zvýšený zájem badatelů. Autor měl možnost seznámit se za svého zahraničního studijního pobytu s bohatou literaturou pojednávající o dvorech, čehož dobře využil a našel si i vzory, které ho nasměrovaly při jeho práci. Po řadě studií české historiografie věnovaných dvorům přemyslovských a lucemburských panovníků tak přichází na řadu mladičkový král Ladislav z rodu Habsburského, jehož vláda trvala jen pět let, přesto se jeho dvůr rozvinul do personální šíře a oplýval bohatstvím s ohledem na skutečnost, že Ladislav vládl ve dvou královstvích a rodových državách zároveň.

J. Knittel nejprve představil své prameny a zhodnotil odbornou literaturu. Stručně shrnul situaci v českých zemích v 50. letech 15. století. Následovně rozdělil svůj výklad na kratší partii o dětství Ladislava na dvoře jeho strýce a rozsáhlou hlavní část věnovanou vlastnímu královskému dvoru Pohrobka. O dětství a výchově malého královice nemohlo být řečeno mnoho, protože prameny jsou skoupé. O to více pozornosti bylo věnováno období vlády mladého krále.

Shromáždění velkého objemu dat o osobách, které krále obklopovaly, je hlavním přínosem práce. Autor nezůstal u výčtu jmen, sledoval i jejich osudy a působení. Rozsah zpráv je kolísavý, proto i výklad vyšel trochu nevyváženě co do prostoru, který je věnován jednotlivým dvořanům. Knittel si vymezil předmět svého zájmu jako český dvůr Ladislava. Toto určení překročil dvěma směry. Věnoval pozornost i rakouským dvořanům, které Ladislava doprovázely do obou zemí, kde kraloval, a také zahrnul do výkladu trojí kancelář, vedle české také rakouskou a uherskou. Údaje umístěné v textu jsou doplněny v přílohách přehledným seznamem (rejstříkem) a itinerářem Ladislava. To je cenný přínos a dobrá pomůcka i pro další badatele.

Knittel si všiml především dvorských úřadů a obsazení královské rady. V ní se objevují samozřejmě i nositelé zemských úřadů, kteří jsou takto nepřímo zahrnuti do dvorské společnosti, není jim ale jinak věnována samostatná pozornost. Z úvah vypadly také jiné stránky tématu – dvůr širší při mimořádných příležitostech (byly u Ladislava nějaké?) a dvůr jako ohniště uměleckých inspirací a konzument kulturních statků.

Královská rada byla obsazována šlechtici z českých a rakouských zemí. Překvapivá je nepřítomnost šlechty uherské – vyvolává to otázku po složení královské rady v Uhrách.

Biogramy kancelářských úředníků, jejich personální provázanost, známosti a migrace mezi kanceláři podle vývoje politické situace, kontinuita a návraty ukazují kancelářský personál jako svět pro sebe. Vzdělání a postupně nabývané zkušenosti úřednické a diplomatické dodávaly notářům a kancléřům profesní hodnoty, takže po smrti krále nebyli nuceni zapadnout jako pohaslé politické hvězdy, nýbrž nacházeli nová uplatnění a byli vítáni i zpět v kanceláři, odkud dříve odešli za lepším nebo byli dosavadním zaměstnavatelem „postoupení“, např. mladému králi. Zajímavý moment přináší také úvaha o intimitě vztahu mezi králem a jeho osobním kaplanem, potřebě jazykového porozumění mezi nimi. Kaplan, příp. komorník jsou jediní, u nichž může královský mladík hledat oporu a osobní porozumění bez ohlížení na etiketu, nebo politické/mocenské motivace přístupu k němu.

Středověký dvůr byl útvar jen těžko vymežitelný. Až mladší doba přinese přesnější řád a pravidla obsazování úřadů a pevnější strukturu úřadů v říši složené z několika států. Za Ladislavovy vlády zjevně tyto záležitosti ještě nebyly jednoznačně stanoveny a panovníkovi nebylo dáno dost času na utvoření vztahů a pravidel. J. Knittel měl proto těžký úkol stanovit, co je a co není předmětem jeho práce. Autor je dobře poučen o problematice studia panovníckých dvorů. Pod tlakem pramenného bohatství však ponechal poněkud stranou formulaci obecnějších zásad a závěrů. I tak je materiál jím shromážděný inspirativní a vybízí k dalšímu pokračování práce na otevřeném tématu. Kvalitní obsah textu kazí nedostatečné vykorigování jazykové stránky (gramaticky i stylisticky).

Práce je přes naznačené připomínky vyvrážděným, inspirujícím dílem, které je založeno na široké heuristice, dobré práci s prameny a kritickém využití stávající literatury. Odpovídá úrovni

požadované pro diplomní práci, ráda ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení
výborně.

dr. Blanka Zilynská